

afskrift

H_ 3*0100

Tillhör den af Kungl. Maj: den 17 juli 1903
med å ritningen blad C antecknad än-
dring och med rätt till afvikels- enligt
anteckning under kostnadsförslaget nä-
digst fastställda arbetsplaner.

Stockholm den 30 September 1903.

Fridolf Wijnbladsk.

O. Ekdaht.

Betänkande.

rörande sänkning af sjön Hornsviken
samt ofdikning och odling af vattensjukt
mark inom byarne Alfvidsjö, Lötorp,
Wicksjö, Wedby och Ranstad samt Kungs-
ladugården Horn och lägenheten Bäcke-
lund allt inom Högby socken af Ölands
Norra Mot och Kalmar län, afgivet för
sökande af lån ur odningsslånefonden år
1902 af

N. L. Florén
Landbruksingeniör.

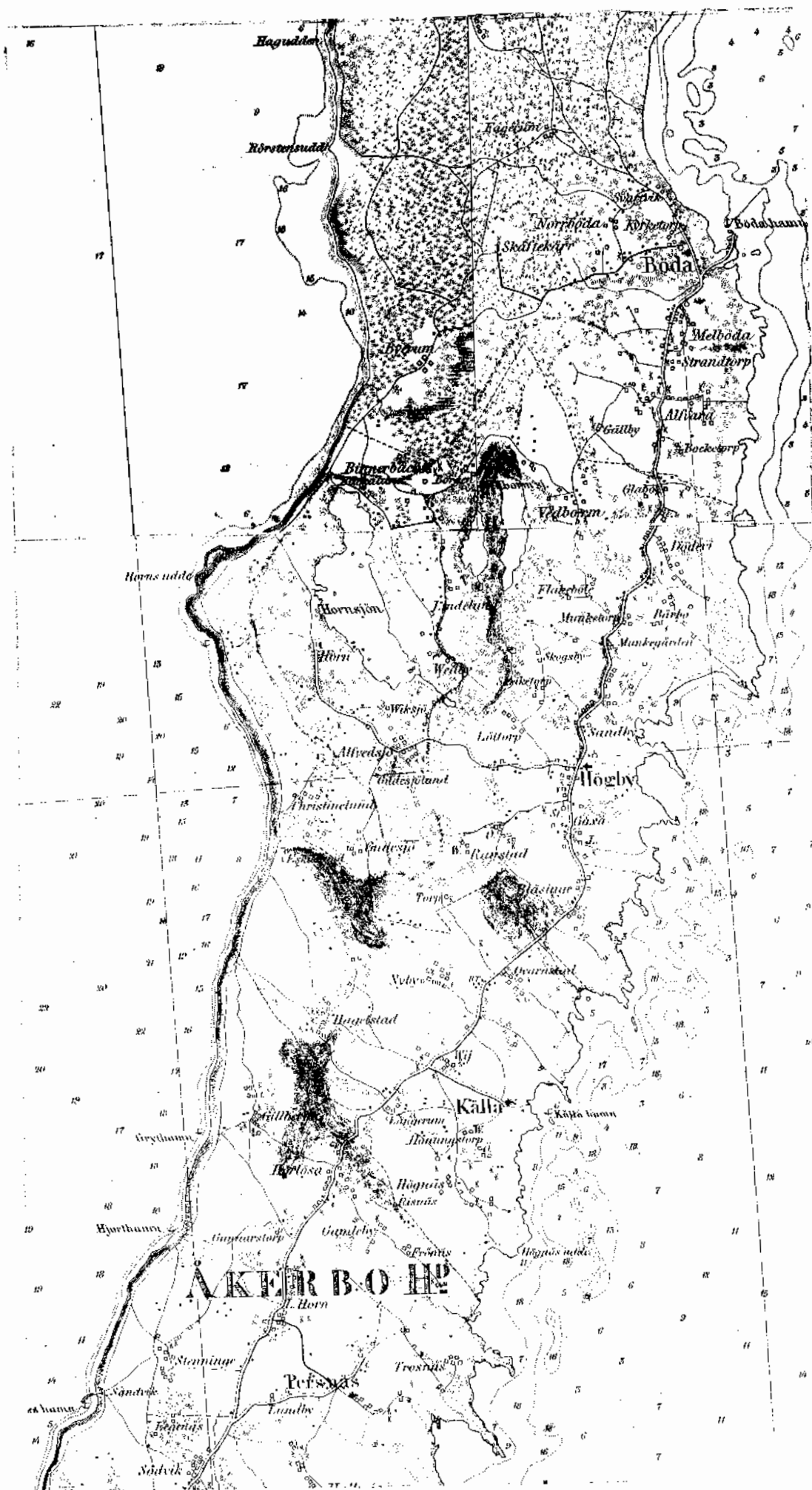
vidimmar

2. 0.

N. L. Florén

Generalkarta.

skala 1:100.000

Anm. 1) gul färg beecknar ifrågavarande företag,
 2) grön " " äldre företag, som erhållit lån.

På grund af vederbärligt förord-
nande af Konungens Befälningshof-
vande i Kalmar län har underteck-
nad sistlidet år förrättat sådan syn
som omförmäles i lag om dikning och
annan afledning af vatten af den 20
juni 1879 samt uppgjort förslag till
sänkning af sjön Hornsvikens samt
afdikning och odling af vattensjuka
mark inom byarne Alfvidsjö, Lötörp,
Wicksjö, Wedby och Rarstad, hem-
manet Bäckelund samt Hingsta-
dugårdens Horn inom Högby socken
af Ölands Norra Skot i Kalmar län
och för jag med stöd af undersök-
ningarne i och för sökande af län
ur odlingslånefonden afgifva följande:
Betänkande.

Frågarvarande företag afser hufvud-
sakligen torrläggning af de sanka ängs-
och härr markerna söder om sjön Horns-
viken så att de kunna odlas till åker.
Syn och utredning har för detta ändamål
förrättats af Landtbruksingenjör D. Wed-
blad år 1887, då han äfven uppgjort
förslag för de vattensjuka markernas
afdikning och har detta förslag i huf-
vudsak följts vid den af mig hand-
lagda förrättningen för besparande
af kostnader. Någon uppmätning af
marken eller afvägning af kanalsträ-

Belägenhet
och förslag.

kan eller dylikt har således icke af mig
verkställt likasom den af Wedblad med
biträde af behöriga godmän verkställda
värderingen af marken bibehållits och
jordegarne i stället hänvisats, att efter för-
tagits utförande begära ny värdering,
om de då finna skäl därtill föreligga be-
träffande den mark som förbättras, och
alldeles nödvändigt beträffande de beräk-
nade landvinningarne, hvilka nu ej ens
äro något värde. Likaledes hafva de af
Wedblad upprättade ritningarne kopierats
och med några mindre ändringar nu an-
vänts; i plankartan är endast den förän-
dringen att enligt beslut vid den af mig
förrättade synen Ålfvidsjö norra massa uti-
slutits ur förslaget af skäl som i synemån-
nens uttåtande närmare anføres; i profiler-
na hafva ändringarne föranledts deraf, att
för besparande af kostnader på yrkande
af intressenterna aflappskanalens bredd min-
skats, hvilket möjliggjorts genom att beräk-
nad största blifvande vattendjupet till 0,8
meter i stället för af Wedblad beräknade
0,6 meter.

Vatten-
mängd

Det område från hvilket Flornsvikens ut-
lopp har att afbörda vattnet utgör omkring
4500 har och största af rinnande vattenmäng-
den har beräknats till 2,26 kubikmeter i
sekunden, hvarifrån emellertid, på grund
af sjöns jämförelsevis stora vidd och dörkning

liggande terrängens beskaffenhet, för kanalen nedom sjön afdragits för afdunstning omkring 25% så att kanalens storlek beräknats efter en största vattenmängd af 17 kubikmeter i sekunden. För kanalen ofrånför sjön eller så kallade Wedborn-kanalen utgör området omkring 2,800 har och där beräknade vattenmängden 11 kubikmeter i sekunden. I så kallade Odjupet vid punkten 1x a i Wedborn-kanalen utfaller Löttores-diket, hvilket afbördar vattnet från omkring 500 har beräknadt till 0,3 à 0,4 kubikmeter i sekunder, och vid punkt xx i Löttores-diket utfaller aflapps-diket från Alfvidsjömassen som upptager vattnet från endast omkring 370 har, beräknadt till omkring 0,2 kubikmeter i sekunder.

På grund häraf har bottenbredden i utloppet från sjön, der lutningens bliver 0,3 på 1000, bestämts till 3,5 meter eller där sektionen gifves nästan raka sidor det vill säga i berg till 4,5 meter; uppmot sjön har bottenbredden i Wedborn-kanalen, således från sjön till punkten 1x c, bestämts till 3,0 meter med sidolutning 1:1,5. För att vinna så stor torrläggning som möjligt har nämligen bottenlutningen beräknats till endast 0,15 på 1000 så väl för denna kanal som för Löttores diket; i lägsta delen af marken vid sistnämnda dike blir djupet det oaktadt endast omkring 1,2 meter,

men då vattendjupet endast blir 0,7 à 0,6
 meter och markens sättning icke torde kom-
 ma att uppgå till mera än 0,3 à 0,4 meter
 kan ändå icke fara för översvämning an-
 ses föreligga, ehuru det tydligen hade
 varit önskvärdt om större afdikningsdjup
 kunnat erhållas; vattendjupet i Lättorps
 diket kommer också att bestämmas af
 vattenhöjden i Wedborn kanalen och då
 denna öfver vid lågvatten sällan torde blif-
 va mindre än 0,5 meter har det ansetts o-
 nödigt att i Lättorps diket, hvilket vid
 lågvatten blifver torrt, lägga botten på
 samma djup som i kanalen, enär detta
 endast skulle undertätta bakvattens in-
 trängande i diket, utan horden i stället
 lagts 0,15 meter högre. På grund af dess
 obetydliga lutningen måste bottenbredden
 i Lättorps diket blifva 0,9 meter. I Hållvidsjö
 diket blifver bottenlutningen i allmänhet 0,5 à 0,15
 på 100 och bottenbredden 0,6 meter, utom å öfver-
 sta sträckan, där den minskas till 0,3 meter.
 Vid beräkning af dimensionerna å kanal-
 er och diken hafva de af Landtbruks-
 ingenjör A. V. Nordin för sådant ändamål
 upprättade tabeller blifvit följda.

Ögornas beskaf-

-fenhet

Markens beskaffenhet liksom dyjör-
 dens djup varierar ganska mycket inom
 området. Inom Hingstadugården Horn
 är en stor del så gungflyartad att den kan
 mer att sätta sig rätt betydligt en annan

Del åter särskildt inom de mindre figurer-
na i närheten af sjöns aflapp är rätt grund
med botten af grus och jätter och öfver huf-
ved taget är den odlingbara markens
inom Håns egor icke af allra bästa be-
skaffenhet. Vættligheten består af starrgräs
af ringa värde. Söder om sjön träffas dä-
remot odlingsmark af synnerligen god be-
skaffenhet särskildt inom Lättorps egor;
mellan sjön och gölen Oedjupet är dyjor-
dens djup mera varierande å somliga ställen
icke mera än 0,2 å 0,3 meter på botten af
grus och sten, men söder om Oedjupet är
djupet 1,0 å 2,0 meter på botten af sand, hvar
jämte gräsväxten ehuru mest bestående af
starrarter är ganska riklig, så att områ-
det mellan gölen och landsvägen kan an-
ses som någorlunda god slätter årg. Alf-
vidsjö mossen består i allmänhet af nå-
gorlunda väl förmuttnad dyjord med
ett djup af 1,0 å 2,0 ja ända till 2,5 meter
på botten af sand eller grus; gräsväxten
består af starr och är mycket glös och o-
jämn, hvarjämte mossstufvor rätt rik-
ligt förefinnas; där djupet är störst är
marken åtminstone vid rikligare neder-
börd nästan gungflyartad. Då höjd-
taget emellertid är sådant att godt fä-
skommer att finnas i aflapsdiken, har
dikesdjupet beräknats till minst 1,5 meter
i den djupare mossen och 1,35 å 1,2 meter

Öfning där det kommer att gå ned i den fasta
dikning batter eller alfvers. För markens fästän-
diga af dikning erfordras åtskilliga af-
lednings och afskäringsdiker samt lagg-
diker, hvilka i kastnadsförslaget äro när-
mare beräknade; de förra böra hafva ett
djup af 1,2 meter och en bottenbredd af 0,3 me-
ter och en dagbredd af 2,7 meter eller slänt
1/1,0; de senare äro beräknade efter ett djup
af 0,75 meter, bottenbredd 0,3 meter och dagbredd
1,5 meter. Tegdikerna böra i dyjorden hafva
ett djup af 1,0 meter, en bottenbredd af 0,2 me-
ter och en dagbredd af 1,0 meter. Endast
tvenne något större broar behöfva ombyg-
gas nämligen en öfver kanalen strax ne-
dan älfisket och en öfver Alfvidsjö-diket
för vägen till Florn och Alfvidsjö; den för-
ra bygges med landfästen af sten hvilat-
de på berget samt träöfverbyggnad, den se-
nare bygges af sten hvälfd eller med täck-
hallar, enär bredden i öppningen icke be-
höfver vara mera än 1,2 meter; mindre, i
förslaget upptagne, egobroar byggas af trä
utan annat landfäste än dubbla bjälkar
som underlag för bärbalkarne.

Odling Odlingsarbetet kan sedan nödigt tegdik-
ning verkställes utföras medelst plöjning
inom större delen af Wedby och Wicksjö
samt alla Lötörps egor; inom en mindre
del af Wedby samt Skarnviks mossen i
Wicksjö såväl som hela Alfvidsjö mossen

Bruckan

Sandri-
ningen

mäste djuphackning föregå plöjningen.

Brukning Jordens beskaffenhet har inte blifvit i kemiskt hänseende undersökt men med kännedom om de geologiska förhållanden a Öland har man skäl antaga att kalkhalten är så pass stor att kalk inte nödvändigt behöfver tillföras, däremot får man förutsätta att konstgjorda gödselämnen, särskildt kali och fosforsyrorika, komma till riklig användning om rika skördar skola kunna påräknas, och torde 400 kg. ~~thorms~~superfosfat eller 200 kg. superfosfat samt 500 kg. kainit eller wafvelsyrad kalimagnesia anses som normal gödning pr. hektar för en vårsädes skörd. De första åren torde med fördel kunna odlas endast hafre, men därefter bör så småningom införas vasselbruk hvilket lämpligen torde kunna ordnas efter följande indelning 1^a) året träda, 2^a) höst säd 3 och 4te gräs, 5te) hafre, 6te) rotfrukter, 7°) korn.

Sandrin- Botten i sjön Hornsviken utgöres till stör- ningen re delen af sand och stenig mark och där den så som utmed stranden af de vattensjuka markerna a hingsgårderna utgöres af dy och gytta är denna af så lös konsistens att inte heller där någon afsevärd afkastning är att påräkna. Det är således på grund af kraftiga skäl som sjöbotten inte vid synförrättningen

ansetts kunna påföras något värde för än efter sänkningens verkställande. Såsom af de på kartan införde djup siffrorna (blå) synes är djupet i medeltal mellan 2,0 och 3,0 och i midten af sjön öfver 5,0 meter och då sänkningen icke kommer att uppgå till mera än omkring 1,2 meter för lågvattentytan och 1,35 meter för högvattentytan, räknad efter ålfiskdammens bröf, har den blifvande landvinningen icke uppskattats till mera än omkring 15 har. Den blifver således icke så väsentlig att någon förändring i traktens klimat eller andra naturförhållanden därpå kan befaras.

äldre
utlåtande Beträffande den vidare utredningen i denna fråga såväl som i fråga om sänkningens inverkan på fisket m.m. hänvisas till det af Fiskeriinspektören Rudolf Lundberg den 2 juli 1887 afgifna yttrande samt till Landtbruksingenjör Wedblads utlåtande af den 12 augusti samma år.

I fråga om tiden för arbetets verkställande torde lämpligen kunna förslås följande.

Arbetsplan.

första året:

utbetalas lösen för fisket 3250
samt inbetalas för gäldande af kostnaderna för förberedande åtgärder
upplänte medel med

$\frac{700}{3950}$

andra
förelägg

hvarjemi af arbetet i utloppet från sjön
utföres så mycket som kan medhinnas
för omkring hälften af beräknade sum-
man

2700 6650,00

andra året:

fullbordas arbetet i utloppet
från sjön

2700

samt gräves nedre delen af Skfvidsjö
diket mellan prädarna XX och XXVIII inbe-
räknadt ombyggnad af brän för
byggdewägen,

1784,

med tillägg af 10%

176 4660,00

tredje året:

gräves Wedbornkanalen
och Lötters dikt

3370

895 4265,00

fjärde året:

fullbordas återstående kanaler

grävning för

2125

samt Enskildes dikning för

2330

4455,00

femte till och med åttonde året:

verkställas odling och tegdikning

för en kostnad af omkring 2130 kronor

8508,30

hvarandra året.

Summa 28538,30

Beträffande andra företag i orten kan näm-
nas att arbetet pågår med ett större utdik-
ningsföretag inom Hörläsa och Gullberga m. fl.
byar i Persnäs socker samt Hagelstad m. fl. i
Hälla socker till hvilket arbete lån ur odlings-
länfonder för något år sedan blifvit sökt.

Enär arendatorn af Horns Kungsgård så-

väl som egorn af hemmanet Bäckelund
Ekonomisk icke velat vara med om företagets utförande
inledning. och Kungl. Majt och Kronan läser vilja
förvara åt sig öfver rätt än för Kungsgården
afsäga sig bätnaden utaf företaget i fald det
samma skulle visa sig icke medföra den
beräknade nyttan måste läroökandena
ansvara för hela arbetets fullbordande,
hvilket emellertid icke torde vara någon
risk, då, öfver om hela det för Horn och
Bäckelund beräknade förbättringsvärdet af
räknas med omkring 6,000 kronor, återstän-
de belopp ändå betydligt öfverstiger kost-
nads summan för vattenafledningen. Då
företaget således torde få anses särdeles
lönande att utföra tilläuter jag mig föror-
da, att lån ur odlingslänefonden beviljas
till belopp motsvarande kostnaderna för
vattenafledningen och Enskildes dikning
eller i rundt tal 29,000 kronor, hvilket är min-
dre än 70 procent af det förbättringsvärde
30811,37 som beräknats genom nämnda arbeten
kunna vinnas.

För detta betänkande bifogas,

Tabell öfver slutsumman	Bil. A.
Egobeskrifning	Bil. B.
Kostnadsförslag	Bil. C.
Afskrift af synförrättnings handlingarne	Bil. D.
Afskrift af de vid Wedblads synförrättning upprättade handlingar	Bil. E.

samt intyg åt missnöje mot för-
-ningens icke blifvit anmälde _____ Bil. F.
äfvensom
planckarta i tvänne blad och
profilritningar å ett blad.

Palmar den 15 Mars 1902.

N. L. Florén.

Landbruksingeniör.

Tabell.

	Hela ofdikningsområdet.				Länsökandens andel			
	areal hkr ar		värde kr. öre		areal hkr ar		värde kr öre	
Stille vid undersökningen befintliga tillstånd utgöres dikningsområdet af åker	5	06,5	1609	70	5	06,5	1609	70
äng och odlingsmark	107	96,1	15666	98	77	44,1	12769	81
annan jord samt sjöbotter		97,0	72	75		97,0	72	75
Summa	113	99,6	17349	43	83	47,6	14452	26
Genom de förestagna arbetenas utförande förändras samma område till åker/förbättrad genom borttagning	5	06,5	2127	99	5	06,5	2127	99
" f. fört äng och odlingsmark	107	96,1	45669	06	77	44,1	36752	67
äng f. mybildad f.		97,0	363	75		97,0	363	75
Summa	113	99,6	48160	80	83	47,6	39244	41
Värdet förhöjning genom vattenofledningerna och enskildes dikning			30811	37			24792	15
genom tegdikning och odling							8508	30
Summa			30811	37			33300	45
Kalkyler den 15 Mars 1902.								
N. L. Florin.								